

Minnets förgänglighet

Under vintern såg jag på dokumentärserien *Politikifinland* (Yle) där Finlands ledande politiker i modern tid berättade om framgångar, utmaningar och misslyckanden under sina politiska karriärer. Serien kastade ljus på de största politiska förvecklingarna i Finland under de senaste decennierna, men jag slogs av hur mycket man redan har hunnit glömma bort. Turerna kring till exempel eurokrisen för drygt tio år sedan är närmast ett minne blott. Samma känsla infinner sig då jag läser Thomas Karvs essä om välfärdsområdesvalet i januari i år, det vill säga endast två månader från skrivande stund. Strax före och efter valet följde jag med stort intresse upptakten och resultatet, men flera detaljer blir jag igen påmind om då jag läser essän. Förklaringen till detta är uppenbar. Då jag skriver det här förordet har det gått exakt en månad sedan Ryssland inledde kriget mot Ukraina och alla andra nyheter har fått ge vika. Och då vi om några decennier ser på en annan dokumentärserie om 2000-talets politiska utvecklingar kommer knappast kriget och dess efterspel att upplevas som en parentes, utan som en brytpunkt i Europas historia.

I det här numret av *Finsk Tidskrift* ingår två kollegialt granskade artiklar. I den första artikeln behandlar Julia Svarvar de urbana badhusens arkitektoniska uttryck i Finland under perioden 1870 till 1930. Badhus, som erbjöd hälsobad, karbad, bassänger och duschar, uppfördes i kölvattnet av industrialiseringen och urbaniseringen för att förse de växande städernas invånare med badmöjlighet. Svarvar undersöker de olika stadierna i byggandet av

urbana badhus och hur dessa kan kopplas till den renlighetsideologi som växte fram under perioden, då förståelsen för kroppens funktioner och bakteriologin ökade markant.

I numrets andra artikel undersöker Jolin Slotte, Heidi Harju-Luukkainen och Mia Österlund läsmotivationen och graden av nöjesläsning bland finlandssvenska gymnasiestuderanden. Att teknologi och sociala medier har fört ungdomars uppmärksamhet bort från andra tidsfördriv och intressen är ett välkänt faktum, och för många ungdomar slutar läsningen av skönlitteratur helt efter att de avslutat gymnasiet. I artikeln, som är baserad på en enkätundersökning i sju finlandssvenska gymnasier, pekar författarna på intressanta skillnader i flickors och pojkers självvärdering men också på det nedslående faktum att få ungdomar väljer att läsa för nöjes skull.

I numrets första essä, skriven av Thomas Karv, får alltså läsarna en välbehövlig genomgång av upptakten och resultatet av välfärdsområdesvalet. Det historiska valet var en kulmination av de långa och utmanande planerna att reformera social- och hälsovårdssektorn, och kommer att ha en väldigt konkret inverkan på människors vardag. Karv påminner läsaren om resultatet av valet och zoomar speciellt in på utslaget i Österbotten, där svenskan dominerar och SFP fick enkel majoritet. Karv pekar också på de utmaningar som de nya välfärdsområdena kommer att möta de närmaste åren då en helt ny förvaltningsstruktur ska byggas upp.

Slutligen får läsaren i Panu Petteri Höglunds essä stifta bekantskap med författaren Horst Bienek (1930–1990), och närmare bestämt Bieneks schlesiska svit. Bienek var ursprungligen från Övre Schlesien men tillbringade sina produktiva år i Västtyskland. Höglund beskriver slitningen mellan öst och väst i Bieneks författarskap, samt hur gränslandet mellan tyskhet och polskhet formade hans identitet. I essän jämför Höglund Bienek med andra författare som skrev utgående från en liknande tematik, såsom Günter Grass, Siegfried Lenz och Christa Wolf.

FT:s redaktion önskar läsarna en god fortsättning på våren!

Hanna Lindberg
Raseborg, 24.3.2022